

Trossamfundens krisberedskap

- Trossamfunden har en viktig roll i samhällets krisberedskap. Så beskriver MSB, myndigheten för samhällsskydd och beredskap, trossamfundens roll i kris. Texten är tagen ur en ny utbildningsfilm, som finns på myndighetens hemsida. www.msbmyndigheten.se
Välj fliken utbildningar och klicka på krisberedskap introduktionsfilm. Där finns också bilder som förtydligar texten. Dessutom får Du en introduktionskurs kring hur samhällets krishanteringssystem är uppbyggt.

Ur introduktionsfilm från MSB:

”Trossamfunden i Sverige har idag en viktig roll i samhällets krisberedskap. Vid en stor kris eller katastrofsituation i samhället har samfunden värdefulla erfarenheter, kunskaper och andra resurser att bidra med. Framför allt finns det inom samfunden en utvecklad förmåga att stödja människor i kris genom samtal och medmänsklighet.

Gudstjänster, ritualer och ceremonier kan ofta vara viktiga när den drabbade ska bearbeta sina traumatiska upplevelser. Rent praktiskt kan samfundens lokaler vara lämpliga samlingsplatser för drabbade, där de även kan erbjudas mat och värme.

I dagens mångkulturella samhälle har många av trossamfundens församlingar en viktig roll när en kris och katastrof inträffat. Det är viktigt att drabbade och anhöriga kan få någon att prata med som både förstår sorgen, trosuppfattningen, språket och den egna kulturen.

Det kan i samband gudstjänst eller liknande vara ett bra tillfälle att förmedla korrekt information om händelsen och dess konsekvenser.

Representanter från trossamfunden medverkar ofta i olika krisgrupper som kommun och sjukvården ansvarar för.

Kommunens krisstöd och PKL

De flesta kommuner har etablerat krisstödsgrupper, ofta kallade Posom- grupper som utgör en extra resurs för stöd till individer vid oväntade och akuta händelser. Posom står för psykiskt och socialt omhändertagande.

Posom kan organiseras på olika sätt men ofta är den organiserad inom Socialförvaltningen. Stödpersonerna som ingår kommer ofta från kommunens olika verksamheter, men det kan också ingå personer från till exempel lokala församlingar eller frivilligorganisationer.

Inom landstingen finns en motsvarande verksamhet, PKL – psykiatrisk katastrofledning. PKL leder och organiserar stödverksamhet vid sjukhusen för att ge stöd till berörda. Stödet ges vanligtvis med egen personal. Om en allvarlig händelse inträffar samverkar PKL – gruppen med kommunens Posom verksamhet.”
Så avslutas texten ur MSB:s film

Trossamfundens insatser vid kriser

Diskoteksbranden i Göteborg 1998, då många ungdomar förolyckades, är en av många svåra händelser där trossamfundet har haft en avgörande betydelse för krishantering. Trossamfundet - oavsett religion eller inriktning - har en stor betydelse för samhället när det inträffar kriser.

Deras erfarenhet att samla människor vid svåra stunder visar sig ha en avgörande betydelse även i vårt sekulariserade samhälle.

Den 1 januari 2000 skiljdes svenska kyrkan från staten. Sverige har också, främst genom invandring, fått en rad nya kyrkor och trosinriktningar.

Men detta har inte minskat trossamfundets betydelse för hanteringen av svåra händelser. Snarare tvärtom. Trossamfundet har en unik erfarenhet av att hjälpa folk i kris. Den här rapporten går igenom trossamfundets insatser och stora betydelse vid ett antal händelser, bland annat:

- Diskoteksbranden i Göteborg 1998.
- Bussolyckan i Måbødalen i Norge 1988.
- Skottdramat i Falun 1994.
- Estoniakatastrofen 1994.
- Branden på Scandinavian Star 1990.

Samtliga dessa händelser skapade, hos många människor, starka känslor: av saknad och sorg till exempel. Här får vi veta vad trossamfundets insatser betydde för en rad drabbade och anhöriga.

Om du vill läsa hela historien kan du ladda ner KBMs utbildningsserie 2004:1 i PDF-format:

[Trossamfundets medverkan i krishantering.](#)

SST: krisberedskap, ekumeniskt och interreligiöst

Den mångkulturella verkligheten måste också avspeglas i krisberedskapen. SST nämnden för statligt stöd till trossamfundet har ett uppdrag att verka för lokal samordning av trossamfundets insatser i kris. Bakgrunden är att SST förmedlar statsbidrag till trossamfundet utanför Svenska kyrkan. Detta ger ett kontaktnät till en stor bredd av trossamfund. Pastorn, imamen, prästen, rabbinen, diakonen och den aktiva församlingsmedlemmen kan betyda mycket i krisberedskapen.

Svenska kyrkan har en lång och viktig tradition i samhällets krisberedskap, medan övriga samfundets kompetens inte tagits tillvara i samma utsträckning.

Så här kan man göra lokalt

- Börja med några av punkterna

- Ta reda på vilka andra trossamfund som finns representerade i kommunen. Vad har ni tillsammans för kompetenser, resurser, anställda, frivilliga och lokaler? Sök förankring i ekumeniskt råd och diskutera kontaktvägar till de som inte finns representerade i rådet. På en del orter finns interreligiösa dialoggrupper, sök kontakt även denna väg. Om Svenska kyrkan har en etablerad relation med kommunens krisberedskap, sök kontakt och diskutera.
- Sträva efter att organisera samverkan mellan trossamfundet och att upprätta en lista på de församlingar som är intresserade med kontaktpersoner.
- Diskutera med kommunens beredskapshandläggare vilken samverkan som får bäst effekt. Vissa samfund har kanske inte resurser att kunna delta på möten som är på dagtid, men genom mail listor etc. kan man ändå hålla viss kontakt.
- Planera och genomför utbildningar och övningar inom det egna samfundet och med andra. Delta i kommunens övningar.
- Inventera lokaler som kan användas som stödcentrum, samtalsrum och för andakter och minnesgudstjänster.
- Se till att stödpersoner och personal finns för att kallas in efter behov. Håll adresslistor aktuella.

Den lokala församlingen

Församlingen bör ha en kortfattad plan kring hur man hanterar sin roll som arbetsgivare och som till exempel arrangerar för kurser, läger och större sammankomster och gudstjänster. Hur agerar vi i samband med brand, olyckor, hot.

Referenser:

www.msbmyndigheten.se

www.krisinformation.se

www.svenskakyrkan.se skriv krisberedskap i sökmotorn så hittar Du information

kontaktperson: Gunnar Sandberg konsulent krisberedskap 08 4536875

SST, nämnden för statligt stöd till trossamfund